

Визначальними напрямками участі студентів у забезпеченні якості вищої освіти можна зазначити такі (рис. 2).

Рис. 2. Напрями участі студентів у процесах забезпечення якості освіти

Роблячи висновок потрібно зазначити, що вищі навчальні заклади України повинні створювати умови, які дозволять регулярно впливати на систему якості освіти через взаємовигідні двосторонні стосунки між студентством та університетом; прописати чіткі механізми та канали впливу і регулярно та прозоро представляти рівень їх результативності; публічно поширювати інформацію про ці механізми у друкованих та електронних ЗМІ; оприлюднювати всі зміни, які відбулися, що дозволить студентам відчувати свою причетність до розвитку університету та відчутти реальний вплив на формування системи якості освіти; формувати академічну атмосферу партнерських взаємовигідних стосунків між студентською спільнотою та викладацьким складом через участь студентів і викладачів у спільних проектах, практиках, навчальних лабораторіях.

*Остап'юк Н.А., д.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності*

ЗАПИТИ КОРИСТУВАЧІВ ПОСЛУГ ВИЩОЇ ОСВІТИ: НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ

Лібералізація правил підготовки у вищій освіті супроводжується досить стандартними і вже давно існуючими так званими контрольними точками для вищого навчального закладу. Серед них найяскравішим є контроль рівня працевлаштування випускників. Причому кожен ВНЗ намагається відзвітувати про високі показники.

Однак аналіз ситуації за спеціальністю «Облік і аудит» на практиці в останні роки часто показував невітійну невідповідність: заклади рапортували про майже 80-відсоткову зайнятість випускників, а ринок переповнювався безробітними фахівцями з дипломами про здобуту освіту бухгалтера. Одночасно ще більш кричущими виглядали запити роботодавців, які впевнено вказували на відсутність висококваліфікованих і здатних зрозуміти їх у господарській діяльності облікових працівників.

Таким чином, вищі навчальні заклади навчали студентів, впевнено видаючи дипломи про професійну зрілість, але набуті фахівцями компетенції не відповідали потребам суб'єктів господарювання.

Першим і найпоширенішим докором і донині лишається відсутність у молодих спеціалістів досвіду за фахом. При цьому слід відмітити дещо парадоксальне наповнення вказаної претензії керівників і власників підприємств, адже вони бажають отримати досить молодого, але вмілого працівника-обліковця, який розумітиме їх вимоги, мудро страхуючи при ризикових, однак, часто необхідних бізнесу рішеннях.

Наступною вимогою до молодого спеціаліста ставало знання і вміння організувати управлінський і податковий облік із забезпеченням оптимального податкового навантаження та збереження комерційної таємниці. Крім того, саме від бухгалтера очікують вміння дипломатично залягоджувати питання трудових відносин з колективом.

Список може бути продовжений, але потрібно визнати, що в умовах гострої необхідності забезпечити конкурентоспроможність вищим навчальним закладам слід виходити із інтересів здобувачів вищої освіти і результату, якого вони повинні досягнути, отримавши диплом про вищу освіту. При розробці навчальних планів і програм, виборі спеціалізацій орієнтуватися необхідно на ті компетенції, які дозволять випускнику отримати базові навички професійної та особистісної адаптивності.

Зокрема, для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Облік і аудит» слід запровадити такі позиції:

1) підвищити обсяг тренінгових курсів, забезпечивши їх ситуаційними завданнями із практичної діяльності. Часто наголошується на доцільності запрошувати працівників практики. Проте поспішати з цим слід обережно, оскільки навчити студента адаптації можна лише професійно оперуючи методиками викладання. Теоретичні курси доцільно супроводжувати практичними прикладами, що підвищить гнучкість здобувачів і вміння вирішувати проблемні ситуації зі змінними вихідними;

2) включати до навчальних програм ті дисципліни, які відображають компетенції, сформовані на запит роботодавців;

3) вводити додаткові тренінги, які б підвищували психологічну стійкість і вміння спілкуватися. Робота бухгалтера супроводжується стресовими ситуаціями кількох рівнів. Запорукою успіху виступають навички гнучкого діалогу на основі емпатії та вміння не допустити розвиток конфлікту.

Орієнтація на потреби здобувачів вищої освіти забезпечить необхідну навчальному закладу високу запитаність і здатність побудувати надійну систему фінансування з різними джерелами надходжень.

*Охотнікова О.М., к.ю.н.,
доцент кафедри конституційного
та адміністративного права*

ОСОБИСТІСНИЙ ПІДХІД ЯК ГОЛОВНА СКЛАДОВА СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Прагнення України стати повноправним членом Європейської спільноти вимагає орієнтації системи вищої освіти на підготовку фахівців із високим рівнем професійної компетентності, конкурентоспроможних і мобільних на ринку праці.

Проблема підвищення якості освіти у студентів-юристів через призму студентоцентризму є, безумовно, актуальною та такою, що потребує, в першу чергу, всебічного розвитку особистості студента.

Саме особистісний підхід, на наш погляд, є найефективніший у царині студентоцентрованого навчання. У якості нового парадигмального підходу, що може сприяти утворенню знаннєвих орієнтацій вищої освіти, підготовці цілісної, освіченої, духовно багатой, інтелектуально зрілої, відповідальної особистості майбутнього юриста, здатної розкрити власну індивідуальність у процесі професійної самореалізації, у контексті Болонського процесу нами запропонований особистісний підхід.

Для цього, на наш погляд, потрібно відкинути колективістський підхід, де всі студенти рівні, та поступово запроваджувати особистісний до кожного студента шляхом використання його різноманітних елементів: спираючись на зарубіжний досвід, практику, проведення аналогій з інших галузей науки, введення факультативних курсів, пропонування альтернативних підходів до вирішення стандартних задач і обов'язкове запровадження заохочення тих, хто приймає нестандартні рішення складних юридичних ситуацій, що є дуже важливою складовою у формуванні студентоцентрованого навчання майбутніх юристів, оскільки саме вибір того чи того альтернативного підходу до вирішення конкретної задачі виявляє загальні, спеціальні здібності юриста, його логіку мислення, менталітет.

При цьому слід наголосити на тому, що спроби прийняття майбутніми юристами нестандартних рішень у складних ситуаціях повинні заохочуватися викладачем, навіть коли рішення виявляється невдалим. Це мотивує студента до самостійного прийняття рішень та примушує до глибшого аналізу своїх помилкових рішень. А також, що особливо важливо для майбутнього юриста, краще прийняття та реалізація будь-якого рішення, чим неприйняття його та бездіяльність взагалі.